

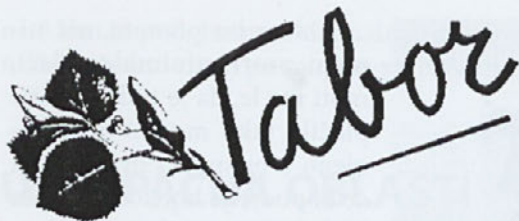
Tabor

»Soča voda je šumela, mesec je na nebu sijal,
ti pri oknu si slonela, ko sem jaz slovo jemal...«

TABOR • 7-9 • 2011

VSEBINA

Vrnitev v totalitarizem – Lipnik Karel	97
Uzurpacija oblasti.....	99
Povojni poboji okolici Škofje Loke	100
Beg iz Kočevskega Roga – E. A.	103
Ob obletnici F. Emmerja – Pavle Rant	111
Boljših nima noben narod – Milan Zajc	114
Naš Vetrinj – France Grum.....	118
Pohod – Hinko Zupančič	121
Pismo žene – Marija Morgan	122
Podzemlje bo vrnilo našo vojsko – Rev. J. B.	125
Naš ponos – Rudolf F. Lukež.....	127
Iz ugaslega spomina – R. A.	130
Še o partizanski kolaboraciji – Aleksander Bajt	133
Mimo svobode – Jože Štefanič	138
Mi smo slovenske zemlje čuvarji – France Grum	140
Darovali so	144

**Svobodni sveta
združite se!
Za Boga,
Narod, Domovino!**

Julij–September 2011 • Ljubljana

Lipnik Karel, Finance št. 98

VRNITEV V TOTALITARIZEM

Glavna težava Slovenije je, da nas državni aparat še vedno tlači v totalitarizem. Vsi v državnem aparatu bi radi ukazovali, nas spravljali v kalup vzornega, poslušnega in revnega državljana. Nismo država možnosti, ampak država obveznosti.

Vsi vladajoči moške, od predsednika republike do zadnjega uradnika bi nas radi stisnili v klavno povprečje. Ne pustijo nas razmišljati s svojo glavo. Z vsakim ukrepom, ki ga predstavijo, nas poskušajo potisniti v sivo povprečje, prikrajšati za užitek uspeha in zatreti naše ideje. Slovenija zaradi tega vsak dan bolj tone gospodarsko in socialno.

Vse v Sloveniji je postavljeno tako, kot da je glavna naloga podjetij in zaposlenih v njih služenje državi. Podjetja morajo izpolnjevati kup obrazcev in plačevati serijo davkov, skoraj nič ni prepuščeno njihovi pobudi. In vedno manjkrat se zgodi, da država kaj stori za nas.

Zakaj nam država ne omogoči, da bi podjetje, ki želi zgraditi dvorano v enem dnevu in na enem mestu, dobilo vsa dovoljenja za gradnjo? Zakaj ne poenostavi sistema, tako, da bi podjetje svojo administracijo z državo urejalo na enem mestu? Zakaj ni enotnega pregleda, koliko davkov in kako moramo plačati? Zakaj so zakoni tako zapleteni, da jih ne razumejo niti odvetniki, kaj šele tisti, ki so jim namenjeni?

Slovenija podjetjem in prebivalcem preprosto na da priložnosti.

Primer: Podjetjem nalaga izplačilo vsaj minimalne plače, delavce pa kaznuje v nagrajevanju za dobro delo.

»LJUBLJANA zbudi se«

poskušajo čim več denarja obdržati v podjetju. Spravljajo se nad tiste, ki razmišljajo o prihodnosti. Tem hoče država vzeti vse, preteklost in prihodnost.

Obvezna poravnava je v tem pogledu še ena administrativna ovira in zgrešen poskus izboljšanja slabe plačilne discipline, tipičen primer razmišljanja socialistične države, ne pa pravne in in socialne države, kar hoče biti Slovenija po ustavi.

Prav zaradi prisilne narave ukrepov se je plačilna disciplina še poslabšala, plačilni roki pa podaljšali. In da je mera polna, se najslabši plačniki poživljajo na obvezno poravnavo. Pravega nadzora namreč

Da ne bo pomote, nič nimam proti minimalni plači, moti me le, da je tudi najnižje plačilo tako močno obremenjeno s prispevki in davki. A če bi podjetje hotelo delavcem izplačati nagrado za njihov trud, iznajdljivost ali uspešnost, mora najprej državi plačati več kot polovico nagrade v obliki prispevkov in davkov. Seveda je treba opozoriti na nepotrebno administracijo in kvazinadzor.

Podjetja morajo kar trem različnim javnim ustanovam, Darsu, Ajpes in Zpizu poročati, kdaj, kako in koliko so izplačali zaposlenim. Kljub temu poznamo primere: Steklarska Nova in Vegrad, ko družbe svojim delavcem več let niso plačevale socialnih prispevkov.

Inšpektorji se raje spravljajo na male obrtnike in podjetnike, ki s trganjem od lastnih ust

ni. S tem in podobnimi ukrepi, država vedno več denarja porabi za naš nadzor, vedno manj pa za našo varnost in boljše življenje.

UZURPACIJA OBLASTI

Skozi vso vojno z revolucijo, z blatenjem nasprotnika, s čistkami znotraj OF, z Dolomitsko izjavo, z umori uglednejših Slovencev, se je komunistična partija pripravljala za pograbitve oblasti v »zavetju«
Sovjetov-Anglo-Američanov.

Na to je hotel opozoriti Edvard Kocbek, a je tedaj že zamudil zadnji vlak S svojim govorom v CK KPS, 4. oktobra 1946, ko je bila dežela že na križ pribita v potokih krvi in mučenja, se je Kocbek »prebudit«
iz sanj krščanskega socializma v totalitarren, krvav komunizem. V svoji stiski in obupu je prebral svoj zadnji govor:

»Komunistična stranka ima v rokah vso državno oblast, zakonodajno in izvršno, ima odločujoč vpliv na sodišča, vojsko, v njenih rokah je tajna politična policija, ona vodi uradno politično organizacijo, postavlja sekretarje vseh OF odborov, ki dejansko odločajo v vseh krajih, okrajih in okrožjih.

Partija ima v rokah vse množične organizacije, tako OF, AFŽ, in ZMS. V rokah ima ves tisk, kar ga je. Uravnava sindikate in fizkulturo. Posebno vnemo se posveča šolstvu in vzgoji. Partijci obvladujejo vse ključne gospo-

Slekel sem se do otroka

darske postojanke, ki so prešle v državno last. Izven partije ne obstaja niti ena samostojna, od nje neodvisna organizacija.

Oblast partije je torej totalna«

Kocbek je bil v celoti zavržen. Moral je oditi s političnega prizorišča.

POVOJNI POBOJI V OKOLICI ŠKOFJE LOKE

Nova oblast je imela na gradu v Škofji Loki zapore. Pred vojno je bil tam uršulinski samostan, ki so ga Nemci takoj razpustili in sestre izselili. Na gradu so uredili svoj štab.

Pozneje so na gradu partizani zaprli po Angležih vrnjene domobrance ter nekatere domačine, ki so jim rekli, naj se javijo partizanom.

Samo iz župnije Sorica jih je bilo 19 in se zanje ne ve, ali so jih ubili v okolici Škofje Loke, ali v Kočevskem Rogu.

Nekatere transporte z domobranci, med katerimi so bili fantje iz Selške doline, so partizani prepeljali v Škofjo Loko.

Iz Kranja so jih vodili v dolgih kolonah, jih med potjo pretepali, zmerjali, od njih zahtevali, da so legali na tla in spet vstajali ter hodili nazaj. Pretepanje se je nadaljevalo v gradu, zmerjanje, pljuvanje vanje, z vsemi satanskimi načini. Od domobrancev so ločili njihove oficirje in otroke, ki so jih zverinsko pokončali v bližnjih gozdovih.

Domobrance so odvažali ponoči in jih brez vsakega zaslišanja pobili. Morišča se nahajajo v okolici Škofje Loke, pod Lubnikom in Blegošem, v Crngrobu in v Soteski

Prva priča:

»V samostanske sobe so nas natrpali, kolikor se je dalo. V sobi, kjer sem bil jaz, nas je bilo 60. Soba je bila velika približno 6 x 6 metrov. Na hodniku so nam vzeli vse stvari. Hrane nam niso dali tri dni. Četrty dan smo dobili vroč krop. Partizani so od časa do časa prihajali v sobo in nas vsevprek pretepali z žilovkami. Komandant nas je pretepal z bikovko. To je bil njihov »dnevni program« nas zmerjati, pretepali in preklinjali.

Nekateri ki so imeli slabe živce, je premagal jok. Drugi so bili mirni, čeprav je padalo po njih. Zgledalo je, da so molili, zato udarcev niso čutili.

Poleg vojakov in civilistov ki so prišli z nami, so bili zaprti tudi drugi civilisti, ki so jih pobrali po domovih. Zaprte so bile kar cele družine. Tudi matere in otroke so pretepali.

Prišli so domači terenci s spiski, ki so iskali poznane domobrance. Katere so našli, so odpeljali v temnico, kjer so jih slekli in sezuli. To so bila »ljudska sodišča«, ki so brez zaslišanj in obsodb zapirala in pobijala.

Druga priča:

»Tisti dan so si partizanke zaželele posebno zabavo. Izmislele so si »areno«, v kateri bi nastopili mi in topli drug drugega. V to areno sem bil poklican dvakrat. Prvi bi moral udariti sovojaka, on pa se je komaj dotaknil mojega lica. »Tovarišice« so kar zacepetale nad tako predrznostjo. Titovci so navalili nanj in ga zbili po tleh. Ko se je dvignil je prišla vrsta name. Plemenitosti mu nisem hotel vračati z udarci, zato so udarci partizanov padali po meni. Zbili so me po tleh. Težko sem se dvignil. Partizani so hoteli imeti igro odigrano. Ko so divjaki videli, da jim nočeva ustreči, so naju komaj živa pogнали v bunker.

Naslednji dan je Zariglovec »poučeval« celotni bunker: »Če ti bi titovec očital, da si pobil dva partizana, reci, da si jih pet; če te bo obdolžil petih pobojev, priznaj jih deset samo, da te ne bo pretepal. Ubili nas bodo itak, pa če je v borbi padlo deset partizanov ali pa nobeden.«

Partizan je res kmalu stopil v bunker in pričel z zasliševanjem. Ko je

Pobil me ni s strelom - pobil me je s krampom

prišla vrsta na Franceta, je ta spodnjo ustnico malo nabral, jo izbočil in na vprašanje, če je pobil pet partizanov, je odgovoril: »Deset«. In »zasliševalni sodnik« je mirno pisal številke s pripombo: »Deset zverinsko pomoril«. Če je pri zasliševanju kak domobranec zanikal, da je kdaj streljal na partizana, je partizan pod ime dotičnega zapisal: »Enega partizana zverinsko ubil«.

In niso se naveličali udarjati po nas. Nismo se jim izmikali, kajti »koža je podplat čez in čez postala.«

Nek partizanski major nas je tepel s pasjim bičem, zraven pa se norčeval:« Dobro so vas potegnili Angleži. Saj so

sami prav teke barabe To je narod barab in mešetarjev, s katerimi bomo mi z Rusi že obračunali. Tudi na Koroško se bomo še vrnili, Rusi nam bodo pomagali.

Več kot polovico domobrancev je bilo nemških dezertarjev, z ruske ali z angleške fronte. Nemci so nas preganjali kot anglofile, kar smo tudi bili. Zdaj pa so nas Angleži, v katerih smo gledali zaveznike in rešitelje, kot germanofile vrnili v partizanske roke, da nas sodijo kot zločince!«

Tretja priča:

»Morala med fanti je bila vseskozi na višku. Komunisti so ves čas iskali neke oficirje in podoficirje, a nihče ni nikogar izdal. Ko so nas pretepali, smo morali vpiti:« Rupnik, usmili se nas! Rupnik, reši nas!«

Četrta priča:

»V sredo zjutraj, 30. maja, so nam na hrbtu zvezali roke in nas tako pustili do večera. Zvečer so nas postavili v vrsto ter nas po dva in dva zvezali z žico pod rameni. Po sredi so nas povezali še z vrvjo. Ponoči so nas odgnali, da gremo v Ljubljano. V resnici pa smo šli v drugo smer, proti gori Lubnik v Poljanski dolini. Po enourni hoji smo se ustavili pred veliko jamo. Takoj, ko smo se ustavili je na nas zaropotalo od vseh strani. Streljali so z mitraljezi in brzostrelkami.

Po prvih rafalih sem ušel. Iz naše skupine sem se rešil le jaz. Rešil sem se, ker sem že podnevi razlahljal vezi na rokah in hrbtu. Tako sem prišel do noža, ki sem ga imel skritega v bluzi, z njim sem med potjo na morišče prerezal žico in bil sem prost.«

E. A.

BEG IZ KOČEVSKEGA ROGA

V spomin vsem, ki so bili pobiti v tem človeškem peklu.

Komunistična revolucija je vsakemu vtisnila svojo žalostno zgodbo. Moja se začneja takole:

»Ob laškem razpadu so me mobilizirali partizani ter me vlačili s seboj iz kraja v kraj. Videl sem toliko groze in zločinov, da se mi je zagnusilo življenje med njimi; zato sem iskal priložnost, da pobegnem. Po dolgem času se mi je le posrečilo. Takoj sem se javil domobrancem in se z njimi bojeval do konca. Odšel sem v Vetrinje kot toliko drugih.

Vrnitev

22. maja smo se na povelje artilerijskega poveljnika Hočevarja pripravili za odhod iz Vetrinja v Italijo. Okrog osmih zjutraj smo zapregli konje

in se odpeljali do križišča Borovlje-Celovec-Beljak. Od tu smo ob desetih nadaljevali pot po boroveljski cesti. Angleži so nas spremljali z kamioni, motorji in tanki. Na desnem bregu Drave je bilo vse popisano s partizanskimi gesli.

Partizanov nismo videli. Mislili smo, da nas Angleži spremljajo zaradi varnosti pred partizani.

Prišli smo do postaje Področca. Nekoliko pred postajo smo morali konje izpreči in jih naložiti v železniške vagon. Potem smo vstopili tudi vojaki. V vsakem vagonu je bilo osem konj in osem vojakov. Ko je bilo vse končano, so Angleži vrata vagonov zaprli in zaklenili. To še ni bilo ravno nerazumljivo.

Ko pa so se iz postajnega poslopja pridrveli partizani, je postalo vsem tesno pri srcu. Poleg nesreče, da smo bili zaklenjeni, je bila sreča, da ne bodo mogli do nas. Tepci smo zaupali slepo Angležem; nismo doumeli, da smo zaklenjeni zato, da partizani ne bodo mogli do nas, temveč so nas zaklenili zato, da ne bomo mogli uiti.

Iz Področca je vlak zavil v Jugoslavijo...

V jeseniškem predoru je vlak ustavil. Zaškripale so ključavnice in zaslišali smo prerivanje in pretepanje v sosednjem vagonu. Obiskal nas je dobro oborožen Hrvat in zahteval ure. V našem vagonu je bilo osem častnikov in dva podčastnika. Takoj smo sklenili, da moramo držati strogo molčečnost zaradi njih. Vedeli smo, da bodo najprej planili po njih.

Po končanem ropanju je vlak potegnil na jeseniško postajo, kjer nas so sprejeli partizani in civilisti.

Začeli so nas pretepati s puškinimi kopiti.

Mesto je bilo razsvetljeno in vse v napisih in rdečih zastavah. Tak je bil prvi pogled v rdečo svobodo.

V Kranju se je vse ponovilo. Odklenili so vrata in nas pretepanli. Partizan me je pobil z močnim udarcem po glavi. Pred barakami smo stali cele tri ure, da so nekateri omedleli.

Na beg ni bilo upanja.

Drugi dan zjutraj je imel komisar na nas politično uro. Ni govoril o politiki, temveč je nam grozil in nas preklinjal, da bo vse potolkel kot pse.

Orli brez peruti: »Prodani ste, izdani ste ...«

Ko je ta končal, je pred nas stopil neki Štajerc z mnogimi odlikovanji. Ukazal nam je oddati orožje. »Kdor pridrži najmanjšo stvar, bo takoj ustreljen«.

Nato je čisto normalno vprašal: »Kdo se prostovoljno javi, da ga ustrelim?« Partizanska morala je vsem zaprla usta.

Ker si je komandant želel krvi, je pred zbor prignal Poldeta Komana, pri katerem so prejšnji dan »našli« pištolo in ročni bombi. Na hrbtu je imel zvezane roke in bil ves krvav po glavi in obrazu. Stal je blizu mene. Očala so mu zbili kar na njem. Pogumno je pričakoval konca.

Komandant se mu je približal in ga sunil s puško v prsi, da se je opotekel.

»Na tla!« je divjak zavpil razkačen, ker fanta ni s prvim sunkom zbil.

»Kako, na hrbet ali trebuh?« je pogumno vprašal Polde. »Na trebuh« je zakričal bandit. Oddal nekaj strel v zrak, nato pa ga je ustrelil v tilnik. Poklical je štiri domobrance, ki so ga morali odnesti ter kar z golimi rokam izkoptati jamo.

Po tem osuplem, grozljivem dejanju, so pred nas položili plašče in deke, na katere smo metali vse iz žepov. Kdor je imel več, jih je dobil po glavi.

»Kje si dobil uro, ta prstan, svinja bela? Partizana si ubil in okradel. Vsaj mrtvega bi pustil v miru! No, zdaj je pa spet naša lastnina, prihaja nazaj v kolektiv.« Tako in podobno so vpili in topli nas, da krademo mi, ne pa oni nam.

Popoldne so nas razdelili v skupine: častnike, vaške stražarje, partizanske dezertarje in mladoletne. Nato so nas odgnali vsako skupino posebej.

Naslednji dan so odgnali častnike in propagandiste. Število se je skrčilo za nekaj sto mož.

Vsak dan je prišel nov transport. Z njim je prišlo mnogo starih borcev.

»O Bog, ali bomo vsi pokončani? Kdaj in kje smo tako strašno grešili?«

Vsak se je pogreznil vase. Kaj bo zadelo nas? Naslednji dan so nas spet pognali na dvorišče.

Po dolgem čakanju je nas stražar odvedel v sosedno barako. Nek mlad poročnik nas je popisoval, menda je bil doma z Iga.

»Koliko časa in kje si bil domobranec?«

»Zakaj si pobegnil od partizanov?«

»Zakaj se nisi predal ob amnestiji?«

Tretji junij. Spet so nas pognali na dvorišče. Bilo nas je okoli štiristo. Odšli smo skozi Kranj na postajo. Najeta drhal nam je pripravila še lepše slovo kot je bil sprejem. Pljunki so kar deževali v obraz.

Po petdeset so nas stlačili v živinske vagone ter nas odpeljali v Škofje zavode v Št. Vid nad Ljubljano. V Škofji Loki se je nam pridružilo

še okoli petsto domobrancev. Pri Medvodah smo morali izstopiti in se preseliti na drug vlak, ker je bil porušen most. Italijanski in nemški ujetniki so ga popravljali,

Naslednje tri dni smo bili na ogled komunistom vse Slovenije. Hrana je bila umazana voda, da smo vsi oslabei in dobili drisko. Ko si šel na stranišče, so te bili, da si se komaj privlekel nazaj.

Kdor je bil enkrat na stranišču, ni več želel nazaj, čeprav je bila silna potreba.

Prišli so partizani iz Ribnice in okolice. Imeli so nas za prave pse. Ko te je poklical si moral k njemu po štirih. Popljuval je košček kruha in ti ga vrgel.

»Nazaj, na desno, marš!« so vpili vse vkrižem, topli nas in brcali kot divji.

Zanimalo nas je, kaj bo z nami. Po vsem tem smo si želeli konca, kjerkoli in čimprej. Spoznal sem partizana Janeza Šaborja iz Nemške vasi, Tekavca iz Ribnice, staneta Otoničarja iz Žlebiča, Oberstarja iz Sodražice, dva brata Arko iz Sodražice. Vpili so nad nami, da smo izvržek, ki ga je treba pokončati.

Popoldne smo dobili korenje in nekaj rezin krompirja, seveda vse neslano.

Drugi dan je bilo spet novo popisovanje. »Če si bil vaški stražar, ali imaš brate pri beli gardi?«

Popisoval je partizan Janez Šabor. Govorili so, da Nemci so vojni ujetniki, nas pa niti ne štejejo med ljudi, ker smo navadni psi.

Za večerjo so se zakadili med nas »obiski« in spet udarjali in plivali na nas. Po polnoči so nas začeli klicati po imenih. Ker smo spali in se nismo hoteli oglašati, so nas brutalno pognali pokonci. Sredi kapele smo se morali postaviti v vrsto in čakati. Kmalu so nas začeli klicati na hodnik. Vsakega posebej so preiskali, nekateri so se morali sleči do nagega in so še z večjo naslado udarjali po njem.

Na hodniku sem videl veliko sotrpinov ki so bili vsi krvavi. Po vsem tem »teatru« so nas spet nagnali nazaj v kapelo. Popoldne pa so nas uvrstil in odgnali na postajo in spet v živinske vagone. Vlak je odpeljal proti Ljubljani.

Na glavni postaji je vlak ustavil. Skozi špranje sem videl ljudi, ki so nas pričakali. Psovali so nas, vendar jih niso pustili blizu.

Po nekaj dolgih minutah smo nadaljevali pot. Pri Grubarjevem kanalu smo morali ven iz vagonov in teči ob klavnici na drug vlak na drugem bregu. Pri tem so nas neusmiljeno pretepali s puškinimi kopiti. Stražarjev ob poti je bilo zelo veliko.

Vedno jasneje smo vedeli, da bo naš konec smrt, nekje v grapah gozdov. Skozi vso pot smo morali čepeti po tleh. Le v Grosuplju sem vstal in pogledal skozi zamreženo okno, a mi je stražar takoj zagrozil, da me bo ustrelil, če se ne umaknem od okna.

Na manjših postajah vlak sploh ni ustavil, tako se jim je mudilo. Zrak v vagonu je bil nasičen s trpljenjem in groznim pričakovanjem, da nas je dušilo.

V zgodnjem jutru so v Kočevju odprli prvo polovico vagonov. Po daljšem času smo prišli na vrsto tudi ostali. Gnali so nas skozi Kočevje v poslopje gimnazije. Najprej smo prišli v prvo nadstropje, potem pa spet nazaj na dvorišče. Tam smo dobili zajtrk, sprijeno zelje, vse skupaj pa zmešano s smrekovimi iglami. Večino hrane smo stresli v stranišče. Partizani so se smejali rekoč: »To bo pa za one, ki pridejo za vami«.

Z dvorišča so nas odgnali v Dijaški dom. Tu so nas še enkrat pregledali, pa niso našli drugega, kot njihove uši, ki smo jih bili polni, da so nam lezle kar po rokah. Rekli so nam, »da bomo zaslišani in potem zvezani, ker so nekateri zaklali stražarja in ušli.

»Bodite kar lepo mirni in čakajte, da greste naprej.« To je nam govoril Stare Jože iz Dolenje vasi.

Ubogi partizančki so se nas bali, da navalimo nanje z rokami in pestmi in pobegnemo v gozd. Nekaterim bi se gotovo posrečilo, tako pa smo šli kot backi v zakol.

Potem so nas jemali po deset iz sobe, odganjali v pritličje, ker si je moral vsak zavijati rokave. Najprej so nam na hrbtu zvezali roke z žico, potem pa še po dva ali tri skupaj. Ko je bilo to opravljeno, so pograbili gorjače in udrihali po nas, dokler nismo našli poti nazaj v sobo za čakanje.

To čakanje je bilo hujše od smrti. Žica se je zajedala v meso. Mnogim

Po teh vrhovih je iskal pot domov

je postala slabo in nekateri so se onesvestili. Tako smo morali poleg lakote, žeje in udarcev držati pokonci tudi svoje sotrpine.

Začeli so nas gnati proti tovarnjakom. Nanje smo morali sami. Najprej je vsak pokleknil na zaboj in potem tudi v tovarnjak. Obrniti smo se morali nazaj, kleče. Ko je bil tovarnjak poln so zaprli zapah in odpeljali po razriti cesti proti koncu Kočevja in naprej na desno. Peljali so nas mimo gradu čez most v smeri vasi Želna in naprej v gozd. Vozili smo se celo večnost, se mi je zdelo. Rabelj, ki je stal na mojem hrbtu, me je ves čas nabijal z gorjačo, ko je udrihal po hrbtih sotrpinov.

Približno nekaj sto metrov so tovarnjaki obstali in dvakrat obrnili, da so nam zmešali smer. Krvnik je vprašal, če kdo ve, kje smo nihče ni odgovoril.

»Kdo hoče vode?« se je oglasil prijazen glas iz kabine. Nekateri so se oglasili, ker žeja je bila tako moreča, da bi pili lastno vodo, če bi ne bili tako trdo zvezani.

Namesto vode, je iz kabine »tovariš« udaril z gorjačo po nas.

Tako so nas pripeljali v bližino morišča. Bombe so udarjale in strojnice regljale, da je bil zrak nasičen s smodnikom.

»Smo že na mestu.« je šepnil pred menoj klečeč fant.

Avto je obstal tako hitro, da smo vsi omahnili. Vrata so se odprla, stražarji so pripravili palice. Sledilo je ostro povelje: »Prva vrsta naj sede!« Priskočili so štirje rablji in začeli sezuvati drugega za drugim. Od tovornjaka do jame je bila na novo vsekana pot., posuta z debelim ostrim kamenjem. Ob poti so krvoločno čakali drugi rablji na svoje žrtve. Videl sem, kako so mučili Antona Marolta, doma nekje iz Suhe krajine. On in njegov sotrpin sta ležala zvezana, krvava na tleh. Komunisti so jih s tako silo pretepali, da sta se skušala dvigniti, pa jima ni bilo mogoče. Pobili so ju kar tam in odvedli v jamo. Z mojim prijateljem sva bila zadnja na vrsti. Rabelj je stal pri tovornjaku in naju čakal. Ni utegnil, da bi nama odvezal čevlje, zato je kar z nožem potegnil po jermenih. Kar padla sva na tla. Obrnil sem se na desno in videl kako naju je rdeči oficir opazoval. Srečala sva se z očmi, a on se ni ganil. Bil je Janez Šega iz Lipovca pri Ribnici, po domače Špelkin.

Med streljanjem in vpitjem komunistov: »marš svinje bele!« Z gorjačami so nama pokazali pot do jame. Ob robu brezna je naju čakal komunist. »Od kod si? Koliko časa sta bila domobranca?«

Pred ustrelitvijo so spraševali, da bi videli če ima kdo zlate zobe. Razvezovali so tiste, ki so imeli dobre obleke, jih vlekli na stran. Drugi so padali zvezani v jame, klub obleki, kajti ni bilo časa. Streljali so v prepad in metali bombe.

V globino sva padala s tako silo, zadela ob nek rob, da so se vezi razlahljale. Roke me niso obdržale, padel sem na sotrpina, ki je zajamral. Vsedel sem se in buljil v temo. Opozoril me je še živ domobranec: »Umakni se od tam, da te ne zadenejo!«

Splazil sem se do njega in ga vprašal, če je še kaj živih? Odgovoril je, da misli, da jih je precej.

»Ali je še kdo živ?« sem zaklical, odgovora ni bilo.

Čez čas je nekdo vprašal: »Branko, ali si ti?« Bil je znan glas, vendar videlo se ni nič. Povedal mi je, da je že nekaj dni, ko je padel ne zadet..

Ko so se oči nekoliko privadile temi sem videl kup mrličev in nekaj domobrancev ob steni. Med stokanjem so umirali.

V jami je bilo zelo hladno. Z mrtveca sem potegnil raztrgano krvavo bluzo in se ogrnil. Žeja je bila neznosna. Začel sem lizati vlažno steno. Jezik je čutil vlago.

Kup mrtvih in ranjenih je naraščal.

O Bog, da bi nikoli ne videl te groze. Rad bi umrl z njimi, pa se ni dalo.

Proti večeru je streljanje ponehalo. Čez čas pa je brezno pretresel močan pok. Kamenje se je vsipalo, skale so padale na umirajoče in prah z apnom je dušil.

Ko se je vse umirilo, že pozno ponoči, sem otipal neko deblo v kotu in se začel plaziti z zadnjimi močmi proti vrhu. Luna, ki je bila nekje na nebu, mi je poslala svoj žarek, da nisem bil tako sam v tej krvavi noči, ko sem ob tisočih mukah in smrti, grabil za življenje.

Pavle Rant

OB OBLETNICI SMRTI FANOUŠA EMMERJA 4. DECEMBRA 1941

5. maja 1941 so Nemci še zadnji dan dopuščali prehod preko začasnega bloka pri Št. Vidu brez dovoljenj. Tisti dan smo mnogi Gorenjci zapustili svoje domove in se napotili proti Ljubljani.

Nekaj dni za tem sva se z Emmrom srečala. Oba sva stanovala v Gledališki ulici (danes Župančičeva). Ob prvem razgovoru mi je omenil, da bo treba stopiti v stik z nekaterimi organizacijami, da se povežemo v skupni boj proti okupatorju, v Ljubljani z organizacijo četnikov. V stikih je bil tudi s predstavniki angleškega konzulata.

Razgovori so potekali dalje v vse mogoče smeri in to tako hitro, da sem se že 26. maja spoznal z Koprivico Danilom (padel v Grčaricah), v nekaj dneh pa tudi z drugimi, ki so spadali v oficirsko grupo: Bogojevič, Milošević Stamenković, Strniša (ubit decembra 1942), Milan Kranjc, (padel v Grčaricah), Vasiljevič-Iztok (padel na Suhorju) in drugi.

Oficirska skupina je ostala ves čas v tisti pomladi in v začetku poletja povezana. Istočasno smo delali tudi na »študentski mreži«*Kakor je bila oficirska skupina pozitivna, pa je študentska pešala že od vsega početka. Navezali smo stike z akademiki, ki pa so kmalu odšli v OF: Breclj Tone, Kosmač Franci, oba Goršiča, Vrhunec Marko, Kuhar Janez.*

Vendar smo po študentski liniji napeljali stik s Marjanom Kremžarjem, ki je okrog sebe zbiral fante iz KA, o katerih je Emmer, dasi ni bil praktičen katoličan, pogosto dejal, »da takih fantov, kot sem jih med KA-jevci našel, še svoj živ dan nisem srečal.«*Preden je Kremžar odšel iz Ljubljane, je svoje delo izročil Francetu Glávaču. Tako je ta prišel na čelo podtalnega gibanja, ki se je imenovalo »Slovensko narodno gibanje«.* V tistem zmedenem času je program pregledal dr. Aleš Ušeničnik in ga odobril, ker se mu je zdel dovolj širok, zadosti jasen, predvsem pa v narodnem pogledu pozitiven.

Tako je z združitvijo oficirske skupine s študentsko, nastala skupina za boj proti s komunizmu. Bil je to čas, ko je Emmer hodil od skupine do skupine in vabil k sodelovanju.

Vse delo je šlo za združitve vseh mladih Slovencev, neglede na politične stranke (razen komunistov), v borbi za novo, svobodno, samostojno in združeno Slovenijo. Prišel je čas, ko moramo ustvariti nov red v novi Sloveniji.

Razširitev dejavnosti je nujno vodila v smotrno razdelitev dela: tako je Glavač prevzel vso propagandno akcijo, Emmer pa vojaško. Med tem ko smo vsi drugi bili razdeljeni po teh dveh skupinah.

Kot zastopnik vojaškega sektorju je Janko Debeljak obhodil vso Dolensko in se nekajkrat srečal z dr. Lemežem, ker je javil kot posebno zanimivost, da komunisti mislijo nekaj na svoje organizirati. Brez dvoma je to bilo po 22. juniju, ker do vstopa Sovjetov v vojno ni nihče govoril o OF, temveč samo o PIF (protiimperialistična fronta), še manj o kaki oboroženi akciji.

Vsi komunistični dokumenti o tem, so narejeni naknadno, a datirani pred 22. junijem.

Milan Kranjc in Lesjak-Lampe sta si prizadevala navezati čim več stikov po Sloveniji. Na jesen je odšel Kranjc na Sušak iskat zvezo s četniki in jo tudi vzpostavil. Sam sem bil dvakrat v Novem mestu, pa v Ribnici in Cerknici ter v Trstu in Gorici.

To povezovanje se je vleklo vse do jeseni 1941, ko je izšel znani letak-odlok, OF –KP o uničenju vseh, ki bi se hoteli boriti proti okupatorju izven OF-KP.

Omenil sem že, da je Emmer imel zveze z ljudmi blizu angleške obveščevalne službe. Od teh je izvedel, da je radijska postaja, ki je bila obveščevalni službi na razpolago, izginila. Danilo Capuder je postajo izsledil in smo jo 19. avgusta, Emmer, Capuder in jaz, odnesli v Trnovsko župnišče, od tam pa v etapah na Zaplano nad Vrhniko.

Vojaški sektor je vodil Emmer sam. Bil je v vojaškem oziru zelo oster, brekompromisen, nepopustljiv in skrajno odločen. Na mene je kot vojaški vodja naredil naravnost idealen vtis.

Te sposobnosti je Emmer imel, ni pa znal žal izbirati ljudi in biti dovolj previden v svojih izjavah. Vojaško so držali tisti, ki so od vsega začetka delali. Tako sta mu sedla na vrat Majcen Miloš in Kos Bojan, uradno sicer študenta, bila sta tudi v službi OF.

Celotna aktivnost SNG (slovenskega narodnega gibanja) je v nekaj tednih postala bolj pazljiva. Ko je Varnostna služba OF izsledila Emmrova dejanja, ga je »posebno sodišče za zaščito naroda« obsodilo na smrt.

Prevelika naivnost in pomanjkanje izkušenj v ilegalnem delu je v organizaciji spregledala vrzeli.

Kar pa je organizaciji posebno škodovalo je bilo pomanjkanje čuječnosti. Dr. Kraigher, komunist, je izjavil, da se je pokazala nujna potreba na

Emmrovem primeru preikusiti udarnost oddelkov KP in s tem nakazati pot osebnega likvidiranja, kadar in kjer se bo vodstvu zdelo potrebno. Začeli so s pripravami za likvidacijo. Ko sta Kos in Majcen Emmru ponudila možnost, da mu bosta poleg dovoljenja za potovanje Juleta Vičiča, na Gorenjsko priskrbeli tudi orožje, je Emmer za predlog brez pomisleka zagrabil. Pred obema, Kosom in Majcenom, smo ga že nekaj časa svarili. Celo tisti večer, ko je Emmer diplomiral, 28. novembra, a se ni dal prepričati. Tako je čisto možno, da se je sestel s svojim bodočim morilcem pri Mikliču, kakor sam atentator Edi Brajnik Štefan pripoveduje, da sta se končno domenila za dan sestanka, kjer bi se orožje izročilo. Tako je 4. decembra Emmer odšel na dogovorjeno mesto v Šiški pri stari cerkvi in bil tam ustreljen.

BOLJŠIH NIMA NOBEN NAROD

Naš preživeli junak, živi simbol slovenske zgodovinske veličine, Milan Zajec, ki se je po milosti božji iztrgal smrti iz groznega objema v breznu Kočevskega Roga, je 16. maja 1964 v Clevelandu svojim mrtvim soborcem v spomin spregovoril sledeče besede:

»Lepi so bili majniški in junijski dnevi leta 1945 doma. Občutil sem lepoto tistih juter, ko se je domobranska vojaška »procesija« pomikala proti Kočevju. Edino sonce in razcvetela narava sta izkazovali prijaznost na smrt obsojeni skupini domobrancem: 2.800 borcem. Vse drugo je sikalo samo sovraštvo in prekletstvo, kajti v Sloveniji je zavladala satanova komunistična oblast, ki je morila, ropala in sejala gorje, ki mu ni bilo konca.

Zadnje upanje in nada naroda sta izginila ob pogledu na zaničevane in zvezane, pa nikdar premagane bojvne, domobrnce.

Teško je umreti! – To so občutki, ki jih je težko izpovedati.

Še posebej v okoliščinah, ki so bile na morišču naše vojske, preden jo je pogoltnilo brezno Kočevskega Roga, pa zemlja v Teharjah, rovi

v Hrastniku in skrite jame v gozdovih Slovenije.

Ti fantje so trpeli nepopisne telesne muke. Toda še večja je bila bolečina ob zavesti, da niso mogli storiti ničesar ob grozni prevari Angležev, ničesar več ni za rešitev ubogega naroda, kateremu sta za rešitev svetega križa, zavladata srp in kladivo.

Domobranci, ki so branili ideale BOG - NAROD - DOMOVNA, v svojih smrtnih mukah niso pozabili na svoje drage in domovino.

Medtem, ko so ga mučili, je domobranec doma iz Notranjih goric, oče petih otrok govoril:

»Rad bi se vrnil domov k svoji družini, ki me čaka... k mojim malim... Janko, Tonček, Minka, Nejšči, Tinka, in ti draga moja Kati, ... Če je Bog odločil, da moram umreti... da ne boste nikoli vedeli za moj grob... sem pripravljen stopiti v večnost, saj sem se boril za pravo stvar.«

Kako milo me je prosil Cikanek Polde, doma iz straže pri Novem mestu, da ga nebi pustil v Kranju, ker je bil tako nečloveško pretepen, da brez pomoči sam ni mogel hoditi. Želel si je, da bi bil umorjen skupaj z ostalimi domobranci. Izpolnila se mu je želja. Padel je v kraško brezno Kočevskega Roga.

Njegove zadnje besede so bile: »Tò, da sem bil domobranec, mi je v veliko tolažbo. Tak bom stopil pred svojega Stvarnika. Branil sem vero, narod in domovino, On me bo sodil!«

Kako nas je tolažil kurat Pezdirc doma iz Brezovice pri Ljubljani. »Vesel sem, da bom lahko z vami umrl in delil usodo mučeništva. Vse muke in žrtve naj bodo v korist narodu in v čast Bogu.«

Kako je Tone Hočevar iz Ambrusa, kljub norčevanju in pretepanju komunistov, ki so zahtevali, da mora peti komunistične napeve, začel korajžno peti: »Marija pomagaj nam v vojskinem čas ...«

Skupina domobranskih častnikov je s ponosom, ki ga ima lahko samo pravi vojak, protestirala, da je vse laž, kar jih dolžijo.

»Vi ste začeli revolucijo in poboje; mi smo branili sebe in vse kar

Skupina domobrancev na terenu (zasebni arhiv)

ljubimol» so odgovarjali partizanom. Ko jim komunisti niso mogli ničesar dokazati, so se začeli izgovarjati, da na Gorenjskem niso bili tako hudobni kot na Dolenjskem. Toda med pretepanjem in mučenjem komunistov ni bilo nobene razlike z Gorenjske, Primorske, Štajerske, Prekmurske ali Dolenjske.

Lojze Martinc, nadporočnik doma iz Fužin pri Ljubljani, je ostro protestiral, ko ga je partizan prisilil, da je moral njemu izročiti obleko, ki je imel na sebi, čeprav je vedel, da ne bo drugega odgovora, kot da bo še bolj tepen. V zameno je dobil ušive partizanske cunje.

Ne vem, če bo slovenski narod še kdaj imel tako hrabro in pošteno vojsko. Domobranci so umirali brez sovraštva tudi do tistih, ki so jih pobijali.

»Vso pot iz Vetrinja do Kočevskega Roga sem imel to srečo v nesreči, da sem delil trpljenje in usodo te naše vojske.

»Pet dni sem bil v skupnem grobu brezna, se do zadnjega z mučeniimi pogovarjal, poslušal njih molitve za svojece, za domovino in generala Rupnika. Videl sem, kako so se ranjeni plazili po mrtvih truplih, plezali po skalah in si poskušali rešiti življenje, kar jim pa ni uspelo. Miniranje jame je pretrgalo strašno zdihovanje umirajočih. Ostale sta zadušila in omamila dim eksplozije in prah živega apna.

Domobranec Mehle iz Rudnika, ki je izgubil že vse moči, ker je bil ranjen v glavo, me je prosil in bodril, da moram priti iz brezna in povedati kako so bili pomorjeni in kako junaško in vdani v božjo voljo so umirali.

S pomočjo nebeške Matere, h kateri sem se tolikokrat zatekel in jo prosil, naj mi pomaga, da me reši smrti, in na priprošnjo naših mučencev, katerih duše so že splavale in se v večnosti pridružile svetnikom, sem bil uslišan, da sem danes v svobodnem svetu. Hvala našim mučencem in vam dragi prijatelji, ki ste molili za naše fante, ki so dali življenje za vzvišene ideale. Danes jih znamo še vse bolj ceniti. Branili jih bomo kjerkoli in kadarkoli, ker vemo, da so ti ideali sveti in čisti.

Ne morem, da bi se ob tej priložnosti spomnil svojih rodni bratov: Pepeta, Toneta, Janeza, Naceta, Staneta.

Kako korajžno so mi govorili, da bomo pač vsi pobiti, pa vendar za to naj ne bom žalosten, saj bomo skupaj v smrti, ker smo branili pravico ... in bomo spet skupaj v nebesih.

Takšen je bil naš zadnji pogovor v Kranju...ko smo se kljub partizanski straži za nekaj trenutkov sešli ...

Potem smo si segli v roke, in želeli snidenja - po smrti. Takšno je bilo naše slovo.

Še enkrat smo se videli, takrat smo bili že zvezani, na poti na morišče. Na njihovem licu je bil nasmeh, kot bi me hoteli tolažiti. Bil sem pač najmlajši med njimi in sem se jim smilil. Božja volja je bila, samo božja volja, da sem se rešil ... njihov najmlajši - Milan.

France Grum

NAŠ VETRINJ

Morda se nam zdi, da je že silno daleč za nami, vendar je še blizu in tako živ. Kako ne, saj je tedaj izkrvavel cvet slovenskega naroda. Mnoge družine, ki so tedaj izgubile vse svoje sinove, so z Vetrinjem praktično izumrle. Dogodki med 27. in 31. majem 1945 so našemu narodu ugasnili zadnjo iskrico upanja na svobodo.

Resnični pomen Vetrinja v teh dogodkih ni v brezplodni polemiki. Resnični pomen Vetrinja je v veličini žrtev.

Nič nepravilnega ni, če s kritičnim, objektivnim očesom analiziramo dogodke Vetrinjske tragedije.

Vetrinja se ne da analizirati z neposrednimi dogodki, poseči moramo nazaj, v leta vojne in revolucije, na razvoj dogodkov v letih 1941 - 1943 in v letih 1943 - 1945.

Morda je prvo obdobje, ki se je nesrečno končalo s Turjakom - Grčaricami, važnejše od drugega.

Postavimo si vprašanje, mimo katerega nikakor ne moremo: Zakaj

smo v prvi dobi okupacije dovolili, da se je partizanstvo neovirano širilo in razbohotilo, da je neovirano ustrahovalo velik del prebivalstva dežele. Temu vprašanju pa nujno sledi drugo: Zakaj nismo že tedaj, ob samem začetku poslali na teren svojih oboroženih enot, ki bi zatrle že v kali komunistično revolucijo in monopol borbe proti okupatorju. Vsi vemo, da je naš vojaški nastop napredoval prepočasi, da smo se septembra leta 1943. znova znašli pred uganko, ki se ni dala razrešiti.

Ob analizi dogodkov med vojno doma, je nujno, da te dogodke povežemo z dogodki po svetu.

Ne moremo prezreti n. pr. da leta 1943 je bilo partizanstvo šibko v moštvu in v svetu ni veliko pomenilo, po tem letu pa je uživalo polno podporo ne samo Sovjetov, temveč tudi zahodnih demokracij. Ne prezrimo dejstva, da je Tito že od oktobra 1944 sedel v Beogradu in da so vse nacionalne enote iz Srbije bile na umiku.

V Sloveniji je bila slika tedaj vse drugačna., zato je tudi naše gledanje drugačno.

Velike spomladanske ofenzive leta 1945 so komunističnim enotam zadale težke udarce. Prvič po letu 1942 si se lahko brez nevarnosti sprehajal po Dolenjski, Suhi Krajini in po Kočevskem. Boji so segali v osrčje centrale - Belo krajino. Celoten arhiv slovenskega partizanstva je aprila leta 1945 padel v naše roke. Še nekaj mesecev takih akcij in celotna tedanja Ljubljanska pokrajina bi bila prosta komunističnih tolp.

Ni torej čudno, da so zlasti bojavniki na terenu ugodno gledali v prihodnost, čeprav so bila poročila o svetovno-političnem položaju precej meglena.

Usoda je hotela drugače. Sredi zmag in zasledovanja razbitih partizanskih brigad, je prišlo povelje za - umik. Na terenu tega povelja sploh nismo razumeli in smo se celo skušali upreti. Noben bojevnik, ki je tedaj uspešno preganjal komuniste, ni mogel misliti, da bi ušive, boječe razbite komunistične grupe res mogle priti do oblasti v deželi. Na svetovni pozornici pa je tedaj kocka že padla. Komaj smo pokopali

fante, ki so padli v bojih v Suhi krajini tiste dni in zadnje prepeljali na Orlov vrh, že je sledilo povelje za umik.

Zapustiti smo morali položaje. Komunisti pa so počasi in brez bojev uprizarjali svojo osvobodilno tragikomedijo. Zadnja radijska poročila so poročala, da so naše enote na Primorskem prišle v stik z zavezniško vojsko in da se z njimi razgovarjajo, da bomo priznani. Partizanske enote, ki so se nam približale, so bile takoj napadene in vržene nazaj; potem pa je spet sledil umik brez boja.

Kljub dokaj nejasnemu položaju in slabim navodilom se je vojska umikala dokaj urejeno. Če pomislimo, da se je tedaj umikala po isti poti tudi nemška vojska in tisoči beguncev.

Zopet nastane vprašanje: zakaj se je bilo treba umikati tako hitro in zakaj nismo tedaj razorožili Nemcev, kar so mnoge edinice hotele storiti? Zakaj nismo aretirali vidnejših predstavnikov nemške vojske in vsaj nekaj dni držali Ljubljano? Taki so baje bili načrti pred leti, in izvedba teh naj bi bila poverjena našim jurišnim bataljonom. Kaj bi to pomenilo je težko reči?

Prišli smo v Vetrinj. Klub slabemu postopanju zaupanje v Angleže še ni splahnelo. Nihče pa tedaj ni mislil, da bi mogle angleške vojaške oblasti biti tako nečloveške in slepe, da bi enostavno »konfinirale« našo vojsko in jo na zvijačen način izročile komunističnim hijenam v roke.

Vsak poveljnik, ki gre v boj mora upati na zmago. Toda slab poveljnik bi bil, če ne bi imel pripravljenih načrtov za vsak slučaj, da zmage nebi dobojeval. Zdi se, da bi to moralo veljati tudi za Vetrinj.

Noben korak in noben nastop ne bi mogel spremeniti angleške odločitve, da vrnejo našo vojsko komunistom. To je bilo očitno odločeno že davno prej. Edino, kar bi se moglo in moralo doseči, da bi se vojska razbežala, če prej ne, po prvem transportu. Lepo število fantov bi se rešilo gotovega mučenja in smrti.

Ali je bilo ob prvem transportu dovolj verjeti angleški besedi? Odgovor je jasen. Sami bi to naši vodje morali ugotoviti – brez ozira na obljube in zaupanja.

Kje je bila naša informativna služba??

Nobena razlaga pa ne more zmanjšati ali opravičiti treh bistvenih dejstev:

- angleška prevara,
- komunistični zločin,
- silne žrtve pomorjene vojske.

Hinko Zupančič

POHOD

Na belo nedeljo je bilo. Ob enih zjutraj je bil sklican zbor na trgu pred cerkvijo. Ko so vodniki dobili navodila, katere skupine gredo v zasedo, katere gredo v napad, smo zapeli: »Naj čuje nas presvetli Bog ...«

Ugibali smo, kam gremo? Vedeli smo, da je Levstikova brigada pri Sv. Gregorju. Ljudje so nam pravili, da so komunisti svojim somišljenikom dali karte za hrano, da kadar bo šla prva kolona s hrano proti Kočevju bo padla njim v roke. Zato smo slutili, da gremo razbijat to gnezdo.

Tiho smo krenili proti Ortneku. V Retjah smo zavili v breg in grmovje. Od časa do časa je padlo vprašanje: »Je zveza?« Bilo je naporno držati zvezo v temnem gozdu skozi grmovje.

Vsak je nosil svoje misli v srcu. Ta je bil doma pri starših, ta pri ženi in otrocih. Toda prišel je do spoznanja, da tudi drugi mislijo, zakaj nam je to treba? Vendar vsi vemo, da nas je komunist prisilil, da se branimo in da preženemo te »ušivce« z naše lepe zemlje.

Proti Suhi krajini se je začelo svitati. Oglašali so se ptiči pevci. Na

Marščem so se zaganjali psi. Izdali so nas. Pod vasjo Gašpinovo smo obstali. Čakali smo fante, da so prišli na svoje položaje.

Iz grmovja smo opazili partizanskega stražarja na hribčku nad vasjo. Ker je bil obrnjen proti vasi, nas ni opazil. Si pač ni mislil, da bi mu pretila nevarnost iz tistega gostega grmovja, ki ga je imel pred seboj.

Plazili smo se po trebuhu. Ko smo se privlekli v bližino, je zagrmel ogenj iz pušk in strojnic. Nato naskok na hrib. Na hribu je bila zaseda. Nekaj komunistov je padlo, drugi so zbežali, v smer Grabna, kjer je bil preostanek naše vojske. Komunisti so nas obstreljevali od Sv.Gregorja, dokler jih naši minometalci niso prisilili k umiku.

Na Grabnu je bil štab Levstikove brigade. Tukaj smo jih presenetili in jih več zajeli, tudi padlo jih je nekaj. Zaplenili smo mnogo orožja, tudi težkega, mule, konja, kuhinjo in harmoniko in na fižolovi prekli obešeno partizansko zastavo. Sam komandant je ušel v samih spodnjih hlačah.

Z vsem tem plenom smo se pomikali proti Marščem, Prapročam ter od tam proti Velikim Laščam. Stopali smo v koraku, partizan pa nam je igral na harmoniko. Ljudje so šli od maše, ko smo z vsem tem plenom in pesmijo prikorakali na postojanko. Čudili so se uspehu in bili veseli, da smo se vrnili vsi živi in zdravi.

Marija Morgan

PISMO ŽENE

Predragi prijatelj!

Noči, te dolge neprespane noči, mi prinesejo v spomin najtežje dni mojega življenja.

Spomin se dotakne tistih groznih dni, ko je bil v Trebnjem napad na domobransko posadko.

Tri dolge dni so napadali in končno vdrli v postojanko.

Vodu domobrancev ob ranjencih ni bilo mogoče zaustaviti vdora številčno močnejših partizanov in partizank, ki so vpile kot srake: »Beli, predajte se!«

Bilo je v maju 1944. V šoli med ranjenci sem bila. Med njimi je bil ranjen tudi moj mož Štefan. Nekateri ranjenci so umirali, ni jim bilo pomoči. Eden je v kotu ves krvav sedel in molil rožni venec. Iskala sem, kako bi moža prinesla domov. Na dvorišču sem zagledala voziček in neka žena mi ga je pomagala, odnesti ranjenega moža na ta voziček. V hudi gneči in drenju se mi je posrečilo, da sem ga pripeljala domov. Vsega v krvi sem položila na posteljo, zaklenila vrata in čakala smrti. Sama sem bila pri njem tisto tragično noč in molila, molila.

Ob treh zjutraj je široko odprl oči, kot bi me hotel objeti, in izdihnil. To je bilo 18. maja 1944, četrtek – na Vnebohod.

Prižgala sem svečo, ga umila, preoblekla in molila za njegovo dušo. Nato sem šla poklicat sosedo, da sem šla k maši, na tako velik praznik. Mežnar in jaz sva bila edina vernika poleg gospoda v cerkvi. Nihče se ni upal v cerkev. Partizani tudi zvoniti niso pustili.

Zbrala sem vse moči in šla k mizarju, da bi naredil krsto. K sreči je imel še eno. Na skrivaj, po ovinkih mi jo je prinesel in moža sva položila v krsto. Komaj sva delo opravila, so bili že partizani na vratih. Bili so besni kot levi, ker niso dobili moža živega, da bi ga topli. Druge ranjence so med vpitjem in pretepanjem pobili do smrti.

Hčerka Veronika stara 16 let, je bila nekje skrita in je prišla zjutraj, da vidi vsaj mrtvega očeta.

Stala je ob krsti in nepremično zrla očetov obraz. Prišla sta dva razbojnika – partizana. Eden jo je dregnil, da se je obrnila: »Si ti njegova hči!«
»Da!«

Drugi partizan jo je pahnil, da je padla po sobi.

Odvlekla sta jo v gozd, kaj sta počela z jokajočo Veroniko, ne bomo nikoli izvedeli. Nismo jo videli nikoli več.

Srce se mi para ob dvojni žalosti. Ko bi mogla z besedo povedati, kaj čutim za tem otrokom!

Bila je zelo, zares lepa in pridna. V Novo mesto se je vozila v gimnazijo. Sam Bog ve, kako so jo mučili.

Potem, čez dolgo sem dobila majhen listek, ki mi ga je pisala. Prinesel mi ga je partizan, ki pa ni bil partizan. Piše:

»Ljuba mama! Zaprta sem v svinjaku, nekje v kočevskem gozdu. Jesti dobim vsak dan enkrat, malo neke juhe. Sojena nisem, ker mi nimajo kaj dokazati, pa vem, da me bodo ubili. Ne bodi žalostna, ljuba mama! Vsak dan zmolim devet rožnih vencev. Draga mama, pojdi k sv.obhajilu zame, ker jaz ne morem. Oprosti mi, če sem te kdaj žalila! Zbogom, ljuba mama!

Pozdravi vse naše!«

To je bilo v jeseni, leta 1944. Potem ni bilo nič več glasu od nje. Bog ve, kje počivajo njene kosti?

Bog ji daj večni mir in pokoj!

Še to moram povedati, kakšen spopad sem imela s partizanskim komandirjem, ko je videl mojega moža v krsti.

»Najrajši bi ga ven vrgel,« je kričal. »Vse pse v eno jamo!«

Rekla sem mu: »Psi ste vi, ki tako grdo delate z ljudmi!«

Nameril je puško, da me bo ubil, če ne bom tiho.

»Sproži, saj itak drugega ne znaš.« Bilo mi je vseeno: ko človek toliko trpi, mu ni več do življenja.

Šla sem k sosеду. Z vozom in konjem je odpeljal mojega moža na pokopališče. Pred pokopališčem ga je odložil.

Ko sem šla za vozom, me je partizan s puško nagnal nazaj. Šla sem okrog hiš, skednjev in kozolcev, da me niso videli in sem srečno prišla do mrtvega moža.

Prižgala sem kozarček olja na krsto, molila ter gledala v gozd, kje je moj otrok Veronika ...

Strašno, strašno. Čudim se, da mi ni počilo srce.

Ves dan sem gledala in molila, kaj se je dogajalo z ubogimi fanti. Ta barabska surovost do mrtvega človeka! Vozili so padle borce, naložene kot drva na pokopališče, slečene, bose in strašno razmesarjene. Pošuli so jih z apnom in spet šli še po druge. Dvakrat so jih pripeljali. Ti ubogi fantje, smilili so se mi v dno duše. Bog ve, kje so njihovi domači. Ves dan sem molila zanje.

Okrog pete ali šeste je prišel gospod Oblak in jih pokopal vse v eno jamo. Krsto z mojim možem so dali na vrh trupel. Čisto sama sem bila pri tem pogrebu, zvoniti niso pustili.

Naj počivajo v miru božjem!

Slava nesmrtnim domobranskim junakom!

Rev. J. B.

PODZEMLJE BO VRNILO NAŠO VOJSKO

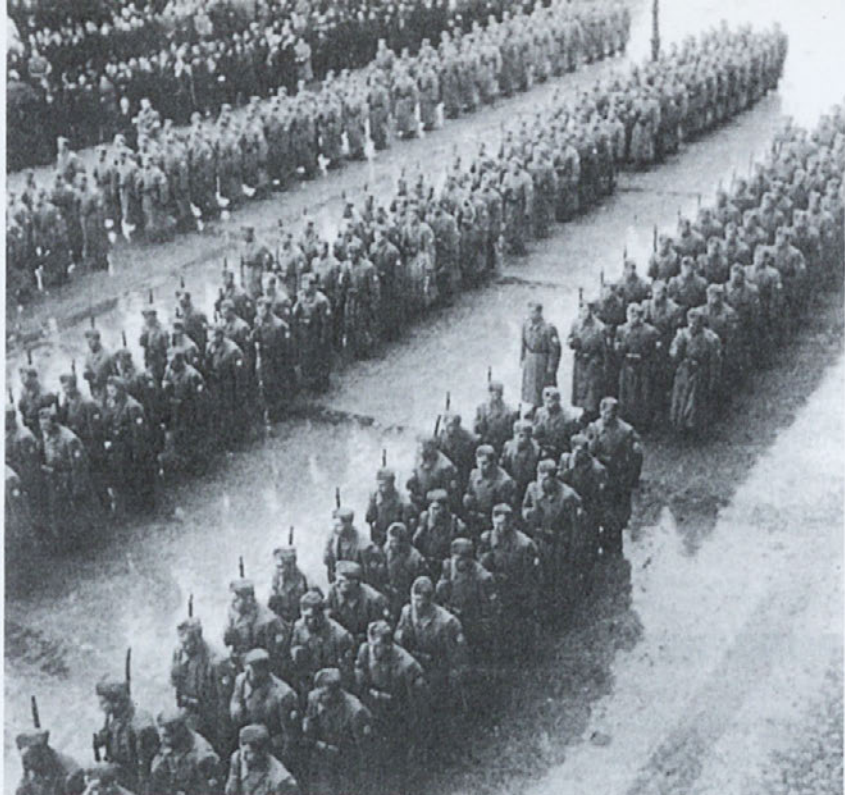
Pomorjenim junakom se življenje ni uničilo, temveč le spremenilo. Na kraju miru, čaka naša narodna vojska povelja, da se dvigne in pred vsem svetom prejme zadoščenje za strahotno hudodelstvo.

Sveto pismo nam pretresljivo opisuje tisti veliki dan, ko bodo vstali naši pravični. *Pride ura, ko bodo vsi, ki so v grobovih, slišali glas Sinu božjega. Kateri so delali dobro, bodo vstali k življenju (Jan 5, 5 – 28).*

Zapela bo poslednja tromba in mrtvi bodo vstali neminljivi (Ko – 15 12).

Naj morilci še tako molčijo o svoji hudobiji in upajo, da so z bombami, pregradami in apnom zadostno zabrisali sled za svojimi žrtvami; se jim to ni posrečilo, kajti božja Vsevednost in Vsemogočnost bedita nad kostmi pomorjenih.

In staknile se bodo kosti s kostmi in koža jih bo pokrila. In množica njih, ki žive v prahu zemlje, se bo zbudila in smrt in podzemlje bosta dala mrtve, ki so bili z njima (Raz. 20 13).

Domobranske čete se zbirajo 18. decembra 1943 za pogreb padlih v Kočevju

Prišel bo torej dan, ko se bodo odprla brezna, kraške jame in zasuti rudniki in iz njih se bo vsula slovenska narodna vojska, da bo pred vsem svetom vpričo najvišjega angela in božjih izvoljencev prejela poveljanje.

Vsak dan bolj razumemo, zakaj so sinovi našega malega naroda morali prestati tako veliko žrtev.

1. Vojska, ki se je borila proti brezbožnikom, se ni smela razpršiti po brezbožnem svetu, ki je ni bil vreden.

2. Vojska, ki se je bojevala proti materializmu, se ni smela pogrezniti v materialistični svet.

Kako naj bi Bog dopustil, da bi sovražniki strli narod, čigar vojska je bila v boju proti božjim sovražnikom pomorjena!

Naša pobita vojska je morilcem vsak dan v večjo sramoto. Svet spoznava morilcev neizmerno hudobijo. Oni bi radi z zlatom odkupili svoje žrtve, če bi jih mogli oživetiti. Sami so si dokončno odvzeli nad njimi vsako pravico.

Ko so nad množičnimi grobovi izravnavali zemljo in upali, da je njihova zmaga dokončna, se je pričel njihov propad.

Njihova krivda jih teži in spravlja v obup. Prav tedaj, ko so hoteli za svojimi žrtvami zabrisati vsako sled, so jim pripravili trajen spomin in večno slavo. Sebi in svojemu brezbožnemu sistemu pa so priklicali večno sramoto in žig nečlovečnosti. Njihova strašna krivica jih bo nekoč obtoževala.

Ni torej razloga za žalovanje. Kajti čeprav nas žalosti njihovo trpljenje in strašna smrt, nas tolaži upanje za njihovo nesmrtnost!

Rudolf F. Lukež

NAŠ PONOS

S pričakovanjem preberem vsako številko glasila Tabor. To glasilo družijo okoli sebe ljudi, ki gledajo na svet in dogodke v njem s svetovnim nadzorom človeka, ki ve da mora v tem svetovnem vrvežu stati na svojih nogah, biti odrasel in zrel, ker sicer ga bodo zvodniki pohodili zaslužnili, kot se je to zgodila tudi našemu narodu - in se dogaja še sedaj.

Kdaj bo naš narod imel dovolj moč, ki bodo zmožni stati na svojih nogah in reči vsakomur: »To je samostojna, demokratična odločitev slovenskega naroda!«

Veliko takih moč počiva širom Slovenije v množičnih grobovih, ker so bili slovenski svobodnjaki. Umrli so za najvišje ideale slovenskega naroda.

Ob tej priložnosti čestitam g. Adolfu Škrjancu za njegov članek: »In večna luč naj jim sveti«

Naš ponos

V tem članku g. Škrjanc zelo nazorno brani čast slovenskih junakov, ki so stali na svojih nogah v letih preizkušnje, ki so imeli neizmerno voljo in upravičenost samoobrambe in svobode, končno so bili prevarani od tistih, ki naj bi bili njihovi rešitelji, pa so jih predali v mučenja in grozno smrt.

Angleži so samo iskali svojo korist, da so ustregli sovjetom, četudi so umirali tisoči fantov in mož, žena in celo otrok.

Slovensko domobranstvo je storilo to, kar je narekovala, zahtevala nujnost položaja. Prav tako, kot sta se Anglija in Združene države Amerike združili s Stalinovo ZSSR in vsemi komunističnimi nasilniki. Tako je tudi slovenskemu narodu v danih okoliščinah kazala ena pot: domobrantsvo! To je neizpodbitno dejstvo! In če je

dan es kdo med nami, ki pozna boljšo rešitev, potem ga prosim za odgovor.

Ni vredno toliko govoriti, razen če je v tem govorjenju kaj bolj stvarnega.

Kaj bi mogel slovenski narod proti trem okupatorjem? Zlasti, ko je vsak lahko vedel, da bodo vsi okupatorji izginili kot podgane iz potaplajoče se ladje. *Kaj je napravila proti fašizmu in nacizmu Švica, ki je hranila denar vseh mogočih poštenih in nepoštenih ljudi, morda celo tudi Hitlerja in Mussolinija?*

Kaj so napravile za svobodo med vojno Nizozemska, Danska Norveška? Kaj je napravila Švedska s svojo moderno armado? Vsi vemo, kako je bilo.

Jugoslavija je skušala organizirati odpor proti okupatorju pod generalom Mihailovićem, a tudi temu so zavezniki zavezali roke. Ameriški major Seitz iz Columbusa, Ohio, opisuje v svoji knjigi dobra dela tega generala, ki je rešil tudi prenekatero ameriško šivljenje, a vendar je bil tudi ta general po končani vojni zapuščen in umorjen.

State departament USA ni pustil nobenega teh rešenih hvaležnih Američanov na Mihailovičev proces v Beograd, kjer naj bi pričali o generalovih dobrih delih.

Vsi ti narodi: Švica, Nizozemska, Danska, Norveška itd. so danes prav tako spoštovani v očeh zahodnega sveta in povrh vsega imajo še svobodo. Niso bili predani nikjer in nikomur! Ne bodimo torej otroci in mislimo bolj logično. Nihče tudi ne zameri Angliji in USA njihove zveze med vojno z Sovjeti. Zakaj torej bi si mi Slovenci delali probleme?

Če pogledamo osnovna moralna načela samoobrambe, da katere ima vsak pravico, potem vemo, da je obstoj slovenskega domobranstva tudi moralno upravičen. Vsi tisti, ki dvomite v domobransko upravičenost, poglobite se v študij naravnih zakonov!

Slovenski narod pa bo moral postati vsekakor bolj samostojen, neodvisen v odločanju o svoji usodi. Samo Slovenci si bomo morali pisati sami svojo zgodovino!

Pregled sovražnega položaja

Slovensko domobranstvo je to samostojno pot že dokazalo. Žalosten je bil njihov konec, a umrli niso kot premaganci, ampak kot junaki!

Izkažimo jim vse spoštovanje in hvaležnost za njihovo veliko žrtev. Njihov duh in spomin naj vedno živita med nami! Njihove žrtve naj nas

družijo in ne razdvajajo. Umirali so tudi kot borci za krščanske ideale!

Slovensko domobranstvo je dozorela ideja, kot je glasilo Tabor dozorela revija. Tako upajmo, da bo ta ideja živela ne samo v tujini, ampak tudi v Sloveniji in rodila svoje sadove – svobodo in mir.

IZ UGASLEGA SPOMINA

Začelo se je na veliko pobijati nedolžne kmečke ljudi in mlade, zlasti študente. Najprej so jih nekaj privedli iz Dobrunj in Bizovika, (Jakoše, očeta, sina in bratranca, učiteljščnika Pavčiča.) Zverinsko so jih mučili od večera in vso noč do jutra. Zjutraj so jih odgnali do Kučmarjevega gozda, kjer so pospešili mučenje, nato so jih žive z lopatami preštihali, in še umirajoče pokrili z vejami in nekaj prsti.

Okrog Bliske vasi je sčasoma začelo grozljivo smrdeti, zaradi česar se

je štab preselil v Osrednek. Ko sem nekega dne prišla v naš gozd, so se pod drevesi poznale vdrtine grobov. Pa tudi po drevju se je razločno videlo, kje so imeli žrtve privezane. Odlomila sem vejico in jo potisnila v grob, da bi ga zaznamovala, pa je bila, ko sem jo presadila, krvava. Ko sem se ozirala naokoli, sem ugotovila, da je polno grobov, tudi neznosen duh je bil, ker so bili čisto malo pokriti s prstjo. Ker je tam precej globokih grabnov, z nezakopanimi trupli, pokriti samo z vejami. V grabnih je voda, ki izpira mrliča, tako, da je tudi voda smrdela in jo živina ni marala piti.

Moški si v gozd sploh niso upali, le ženske in otroci smo v jeseni sami grabili listje. Nekega dne me je sosedka prosila, naj grem še njej pomagat nagrahit nekaj listja. Začele sva grabit prav pri partizanskem taborišču, pa so se začele nama kotaliti človeške kosti in lobanje. Bile sva hudo prestrašene. Pokrile sva jih z listjem in hitro odšle.

Pravili so, da so jih iz vasi, pa iz Bizovika in Dobrunj pokončali čez 200 fantov.

Bil je primer, ko je kmet šel skozi gozd, pa je srečal »pogrebce«, ki so se vračali z krampi in lopatami.

Nekega večera so prišli »likvidirat«¹ gostilničarja s Police. Razbijali so po zaprtih vratih in ko jim je gospodar odprl, ga je partizan ustrelil. Čez nekaj ur je umrl. Po hiši so vse pokradli, nato pa hišo zažgali. Obupani vaščani so se posvetovali, oborožili in končno postavili stražo.

Pozneje so prišli v vas italijanski karabinerji. Vsaj za nekaj časa se je ustavilo množično pobijanje nedolžnih vaščanov. Po dnevi so bili varni, ko pa je nastopila noč, so šli nekateri moški prenočit v gozd, doma pa smo v temi čakali, kdaj bodo partizani udarili s puškinimi kopiti na okno.

Kadar so prišli partizani v vas, se je komanda vselej naselila pri sosedu, kjer so imeli veliko in toplo hišo. Imeli so vsak dan sestanke, sosed pa, ker je bil iznajdljiv, se je zaprl v kamro ter v neposredni bližini poslušal, kaj se pogovarjajo, potem pa je prišel k nam in povedal kar je slišal. Prva in najpomembnejša točka je bilo vedno: »Najprej moramo uničiti vero in moralo, potem bomo lahko šele svobodni.« In to jim je skoraj uspelo.

**Janeza Pavčiča
dvigujejo iz zemlje.**
(MNZS)

Junija, leta 1942 sta bila zverinsko umorjena naša soseda. Obsodili so ju po hitrem postopku, verjetno v Bliski vasi. Odgnali so ju za vasjo na Blečji vrh in ju tam za grmom usmrtili tako, da so jima prerezali glave, a jih niti zakopali

niso. Čez nekaj dni je šla tam mimo naša soseda, pa ju zagleda, kako ležita tam za grmom s odrezanimi glavama. Reva bi kmalu umrla od strahu. Ni pa znano, ali jih je potem kdo zakopal, ali so jih živali z površja raznesle. Vzrok je bil verjetno ta, da nista hotela iti v partizane.

Pri nas so takrat vsi vojaški obvezniki pristopili v vaške straže.

Jaz, komaj petnajst letna sem morala »s trebuhom za kruhom«. Zaposlila sem se kot gospodinjska pomočnica pri enem naših sosedov. Čez dva meseca pa je odšel gospodar z domobranci na Koroško. Tako sva ostali dve slabotni ženski sami s štirimi otroki in dvema starčkoma. Za vse delo na veliki kmetiji sva bili sami v večnem strahu, kdaj bodo prišli ušivi, pijani partizani in nas pobili.

Že konec junija pa smo izvedeli, kaj se je zgodilo z domobranci, po angleški izdaji. Sosed je bil že pred breznom, pa se mu je posrečilo pobegniti in je prišel domov.

Doma se niti jokati ni upal nihče, samo šepetali smo. Smo iz poliške fare, kjer so jih pobili 29.

Čez nekaj mesecev pa so še pobili več civilistov. Nekateri so na lastne

oči videli kako je znani komunist pripeljal Italijane pred partizanski bunker, da bosta sodila vrnjene domobrance. Za vsakega domobranca je prišla »sodba« od KLO (krajevnega odbora). Vprašanje: »Ali ga pustijo pri življenju, ali ga likvidirajo«. In za vse je partizan pritrdil »likvidirajo«. Pri življenju so pustili samo mladoletnike a so jih stradali in mučili dva meseca, šele potem so jih izpustili. Iz Police so bili štirje, sedaj je živ samo eden.

ŠE O PARTIZANSKI KOLABORACIJI

Titova pogajanja z Nemci spomladi 1943 niso le dokazano dejstvo, temveč je to sodelovanje splošno znano.

Tito se je že poleti leta 1942 prizadeval doseči pri Nemcih določitev rezervata (določenega ozemlja), v katerem se ne bi medsebojno napadali, da bi lahko vse sile usmeril proti četnikom. To je bila njegova »osvobodilna« politika. Od december 1942 naprej, ko je s Kardeljem razglasil, da prehaja osvobodilni boj v svojo drugo, revolucionarno etapo in skladno s tem ustavil bojevanje proti Italijanom.

To partizansko – italijansko kolaboracijo smo mi protikomunistični borci v živo doživljali, posebno ob Turjaku in Grčaricah.

Mihajlovič se ni nikoli pogajal z Nemci.

(Iz Bajtove knjige Bermanov dosje)

V povelju glavnega partizanskega štaba z dne 12. decembra 1943 stoji zapisano: »Kjer koli se Nemci pomikajo proti severu, jim sledite. Nemce je treba pustiti, da se umaknejo brez boja.

Dajte čim večjo iniciativo tudi vašim podrejenim, ki pa morajo imeti v vidiku našo direktivo, »da z Nemci ne izzivamo borbe mi, dokler Nemci ne podvzamejo sovražnosti proti nam, tudi mi ne napadamo njih.«

Povelje sta podpisala Boris Kraigher, politkomisar, in Jaka Avšič general – namestnik komandanta.

Ena od metod uničevanja slovenskega življa so bile okupatorjeve racije. Močni oddelki vojaštva so obkolili posamezne kraje, ali predele mesta in iz njih pobrali vse moške, katere so potem zvozili v vojašnice, pred posebno komisijo. Ta je odločala ene na desno, druge na levo. Ene so izpustili, drugi so šli v internacijo.

V teh komisijah so sedeli zaupniki, člani komunistične partije, ki so skupaj z Italijani pošiljali v internacijo nasprotnike komunizma.

Glavna zaupnika v teh komisijah sta bila **Ivan Rozman** iz Ljubljane, ki se je februarja 1942 vrnil iz gozda ter nastopal preoblečen v karabinerja ter **Ivan Mohor**, član komunistične partije, prav tako preoblečen v karabinerja.

Ko je bil 1. januarja 1944 odkrit v Ljubljani arhiv partizanske obveščevalne službe, je bilo ugotovljeno, da je **Mohor** eden glavnih obveščevalcev v Ljubljani.

Zaradi tega ni čudno, da so komunisti, ki so ob racijah še vsi živeli v Ljubljani, bili dva do trikrat odpeljani v vojašnico pred komisijo, pa ni bil nikdar nobeden določen za internacijo. Mnogi pa sploh niso bili odpeljani v vojašnico, ker so jih Italijani že preje obvestili, v katerem delu mesta bo racija.

Vse je bilo »naravno«, če vemo, da je bil vodja italijanske obveščevalne službe kapitan D'Amata, njegova priležnica pa je bila **Emilija Kraigher, roj. Krepš**, žena vite Kraigherja, voditelja varnostne obveščevalne službe pri komunistih.

D'Amata je po njenih navodilih iz seznama vedno črtal vidnejše komuniste. Ta ženska, **Emilija** je odločala izpustitev komunistov iz zaporov, ter jim preskrbovala propustnice za gibanje po terenu. Oblast so komunisti imeli celo po koncentracijskih taboriščih.

Tako so torej ob javni ali tajni kolaboraciji partizani »osvobajali« slovenski narod.

Zgodovinske dokazilne izjave prof. dr. Aleksandra bajta v njegovi knjigi »Bernardov dosje«, ki postavlja na laž partizansko OF in razgalja vso podlost Tita in njegovih lakajev.

V ofenzivi prek Gornjega Vakufa in Prozorja na Neretvi so partizani ponudili Nemcem pogajanja, ki so jih Nemci sprejeli. To se je vedelo, o tem je Djilas pisal, a ne vsega. Moja ocena je, da so Nemci omogočili Titu, da je pobegnil iz obroča Nemcev.

Nemci so sprožili ofenzivo z namenom, da uničijo Tita, toda tik pred koncem ofenzive so nenadoma ustavili svoje čete in mu dopustili, da brez nevarnosti za hrbet obračuna s četniki.

Tito je ponujal Nemcem umik na italijanskem področju Sandžak in Črni gori. Obljubil je prepustitev celega severnega dela, s pasivizacijo partizanskega gibanja. Predvsem pa so eksplicitno obljubili in se tega držali, da partizani ne bodo več napadali železniške proge Zagreb – Beograd, ki je bila izredno pomembna za Transporte do Grčije in Afrike. Tito je dejansko umaknil svoje čete s teh področij, da bi Nemcem pokazal dobro voljo. To se ni začelo šele na Neretvi. Zgodovinar Clissold pravi, da so bili stiki vzpostavljeni preko nemškega polkovnika Otta, ki je bil član komunistične partije Nemčije. To je bilo že novembra 1942, ko je Tito poskušal napraviti dogovor, da jim Nemci pustijo svobodno ozemlje med italijansko Dalmacijo in Hrvaško, on pa jih v zameno ne bo več napadal.

V angleških izdajah najdete pri Djilasu, veliko pa je objavil tudi Dedijer. Sam Tito je to ves čas zanikal, da se je dogovoril z Nemci, resnica pa je, da so dosegli celo izmenjavo Titove bivše žene Herte Hass, Velebitovo ženo pa so partizani zamenjali za nemške ujetnike.

Krjučna razlika med Mihailovičem in Titom je bila., da so partizani trgovali z Nemci za izpustitev svojih bližnjih sorodnikov, medtem ko je bila Mihajlovičeva žena zaprta v beograjskem taborišču Bajnica.

Mihajlović ni nič naredil, da bi jo izpustili, pri partizanih pa so bile menjave stranski produkt. V nemškem tekstu stoji zapisano: »**Mi partizani nismo nasprotniki Nemcev, naš interes je uničiti četnikov**« (str.5 Bermanov dosje). Četniška ideja odpora je bila, da koncentrirajo svoje sile in čakajo s vsesplošnim odporom na čas prihoda Zaveznikov. Ker so Nemci dosledno izvajali povračilne represalije nad civilnim prebivalstvom je Mihajlović četniške napade omejil, zaradi prelivanja krvi civilistov.

Pri partizanih je treba upoštevati sistematično vzgojeno sovraštvo. Kidrič je zapisal, kako komunist brez usmiljenja strelja na sovražnika, kar pri četnikih ni bilo sovraštva. Njihovi voditelji niso vzgajali vojske v tako sistematični krvoločnosti.

Tito je po vojni na 5. Partijskem kongresu brez sramu pripovedoval, kako je partijska linija uničevala ves državni aparat, pobijala orožnike, mestne in okrajne svetnike in uničevala vse arhive.

To je bil partijski sklep iz Stolic, septembra 1941. Danes vemo, da je med vojno padlo 1,700.000 ljudi. Ko sem sam računal statistične izgube pred leti, sem prišel do iste številke. Tito se je s to številko tolkel po prsih. Čemu je bilo to potrebno?

Jugoslavija bi bila osvobodjena ne glede na Titove partizane. Do naših nacionalnih meja bi se Slovenci razširili v vsakem primeru. To je angleški zunanji minister Eden obljubil knezu Pavlu pred 27. marcem 1941.

Zaradi komunistov smo izgubili Trst. Trst je Kardelj zavestno odstopil Italiji zato, ker so se bali konfrontacije z zavezniškimi armadami. Trst je bil takrat prvič prodan, čez čas pa še enkrat, ko ga je Tito prodal šefu italijanskih komunistov Togliattiju v interesu uspeha na italijanskih volitvah.

Ne vidim razloga, zakaj bi se morali Jugoslovani boriti na nož z Nemci, ko je bilo popolnoma jasno, da je vprašanje osvoboditve odvisno samo od rezultata spopada med glavnima blokoma.

Tudi faktično je bila Jugoslavija osvobodjena šele po kapitulaciji Nemčije, kot ena zadnjih okupiranih držav. Zaradi želje Tita, da dobi Srbijo v svoje roke in jo očisti od četnikov, so leta 1941 nemške postojanke v Srbiji ostale na najbolj vzhodni točki Evrope. Tu je prevaral generala Wilsona, ki je bil komandant Sredozemlja. Ta je zahteval od Tita, da skupaj z njegovimi in ruskimi silami prepreči Nemcem pobeg iz Grčije. Tito pa se je raje boril proti četnikom, kot proti Nemcem. To je bilo satansko sovraštvo. Nemci so se v celoti umaknili iz Grčije in postavili novo obrambno linijo, ki je za pol leta podaljšala okupacijo severnega dela Jugoslavije.

Topniška baterija, ki so jo Angleži izkrcali pri Gružu s soglasjem Tita,

je na bojišču nastopala samostojno in se prebila do Trebinja. Takrat pa je Tito spoznal, da je stvar preresna in jih je enostavno poslal v zaledje Dubrovnika, kjer so čakali križem rok do evakuacije v začetku leta 1945. Tito je bil trdno odločen, da prepreči kakršnokoli izkrcanje zahodnih zaveznikov na jugoslovanski obali. Bilo mu je jasno, da kjerkoli bi se izkrcali, bi postavili pod vprašaj komunistično ureditev v Jugoslaviji.

Tito je generalu Aleksandru prepredil, da bi v zadnji fazi šel na Dunaj prek ljubljanskih vrat. V angleških dokumentih stoji zapisano: »da bi bilo pametno prenesti sodelovanje od partizanov na domobranke, četnike, da bi se preprečila ekspanzija komunizma na zahod.

Povsem drugače pa je bil Tito naklonjen Rusom. Uradna zgodovina pravi, da je septembra 1944 dovolil generalu Tolbuhinu, da je vkorakal v Jugoslavijo z rusko armado. Dne 5. julija pa je pisal Stalinu dolgo pismo, v katerem ga prosi, da pošlje svoje čete prek Karpatov, da bo pomagal pri osvoboditvi Jugoslavije, ne le proti Nemcem, temveč proti četnikom.

Ruska vojska je dejansko prišla na povabilo Tita.

Kamorkoli je prišla ruska armada, je radodarno uvedla komunistični režim. Mihajlović pa je bil za Nemce sovražnik števil 1. Hitler ga enostavno ni mogel požreti. To je bilo povezano z nemškosrbskim antagonizmom. v prvi svetovni vojni.

Mihajlović je predstavljal srbsko kraljevo vojsko. Zato nikoli ni prišlo do pogajanj med četniki in Nemci.

Edinkrat je Mihajlović sedel za isto mizo z Nemci, to je bilo novembra 1941 v Kavarni Divci na Kolubari, ko jih je prosil za orožje. Nevarno je bilo, da mu partizani obkolijo Ravno goro. Srečanje je bilo z agenti Abwehra, ki so imeli drugačno politiko od Gestapa.

Nemški sogovornik je rekel Mihajloviću, da mu ponuja samo to, da se lahko brezpogojno preda. Mihajlović je vstal in mu zabrusil, da zato ni treba tako visokega sestanka, se obrnil in odšel.

Srečanje avgusta 1944 v Napoliju je bilo sistematičen trik, kako prevarati Churchilla.

Od tu je angleški premier uvidel, da Tito z njegovim orožjem pobija četnike.

Navzlic dokazom o Titovi revoluciji pa partizane legitimirajo Angleži, ki so se odločili že leta 1943, da bodo podpirali partizane in ne četnike.

Jože Štefanič

MIMO SVOBODE

Javno se zahvalim V. Slaku in mu izrekam priznanje, ker je vse doživetje tako nazorno opisal. V Taboru štev. 12, leta 1965 na strani 287 je zapisal, kako je takrat na polju zapel »Slovenec sem«.

Izza rži je prihitel mlad človek s koso v roki, bos v kratkih hlačah in koroškim jopičem, pa razkuštranimi lasmi. Nisem šel v Vetrinje. Potikal sem se po tistem hribu in kmete »menjaval« kot cigan, da so mi dali kaj za pod zob. Nekoč me je obiskal na tistem hribu dobri očka Praper. On mi je povedal, da je nekje v dolini g. Vuk Rupnik z gospo. Pri nekem kmetu sem prosil košček kruha in malo slanine, ter zavil v star časopis, ki sem ga našel v eni šupi. Izročil sem vse očku Praperju naj ponese g. Vuletu in ga lepo pozdravi. Nisem ga nikoli vprašal, če je dobil to skromno malico.

Zadrževal sem se več kot dva tedna na kmetiji, ki je bila last šolskih sester iz Št. Ruperta, pa so jih nacisti razlastili. Na tistem hribu me je tri dni prihajala zasliševati angleška FSS. policija. Pred mesecem dni so se morali partizani umakniti iz Koroške. Mnogi so se skrivali po Koroškem. Vrelo je tudi med Angleži in Titovci, zaradi Trsta. Moji dokumenti so bili moj neobrit obraz. Z angleško policijo sem govoril italijansko.

Angleži so me zasliševali: od kod sem, kako sem prišel sem, zakaj nimam dokumentov? Dejal sem jim, da so mi komunisti vzeli dokumente v Celju, ko so me zaprli in mi vzeli vse. Meni se je posrečilo uiti. Bil sem partizan, pa sem dezertiral, ker nisem vzdržal strahot, ki so jih počeli partizani s civilisti.

Saržant si je vse zapisoval.. Vprašal me je če vem kje je Kočevje.. Pogledal sem nahrbtnik in iz umazane deke je padla špecialka, zemljevid Slovenije. Angleški policaji so gledali zemljevid in kazal sem jim, kje je Kočevski Rog., ter pot od doma do koroške.

Saržant mi je dal svinčnik, da naj napišem svoje ime, priimek in rojstne podatke. Nato so se vsi poslovili od mene. Bili so dobri z menoj, in skoraj mi je bilo žal, da mu nisem povedal, da sem bil domobranec in da so me Angleži vrnili in pokradli vse. Vendar je prav, da sem molčal, morda bi zašel v protislovje.

Mimogrede naj omenim, da je tisto o Kočevskem Rogu točno. Takrat sta žrtve streljala učitelj Šlibar iz toplic pri Straži in komisar Ambrož doma iz Dev. M. v Polju, krampar na železniški progi, močne postave in škilav.

Tista partizansko usmerjena ženska mi je posodila že precej oguljene mozeve hlače. Tako sem šel v mesto Velikovec da sem se na občini prijavil, gospodinja pa je dobila mojo živilsko nakaznico.

Gospodinja mi je dejala, da je bila v Šmarjeti na OF odbóru. Tam so ji zagrozili, da bo še trda predla, ko se partizani vrnejo na Koroško, če bo držala belogardiste pri hiši. Rekla mi je naj grem od hiše, ker noče imeti nobenih sitnosti.

Zjutraj sem še nakosil travo, da bi dobil zajtrk. Nato sem zadel nahrbtnik ter stopil pred gospodinjjo, da se poslovim. Srdito me je pogledala rekoč: »Kako ste nesramni. Še tiste hlače mi boste odnesli.« Prosil sem jo, naj mi oprostí, ker sem pač razumel, da mi jih je podarila.

Šel sem v drvarnico in se preoblekel v kratke hlače, s katerimi pa se nisem upal na pot.

Šel sem v hrib, kjer so bile samske kmetije. Pri sosedih sem sklepal kose in pomagal kositi. Stari očanec me je nagovarjal naj ostanem pri njih za hlapca.

Moja želja je bila da pridem do Celovca in Vetrinja. Tja moram kjer so naši ljudje. Razumel me je in mi dal še precej dobre hlače. Nekaj po drugi uri sem dospel v Celovec. Vsedel sem se na tramvaj in nato peš do Vetrinja.. Velika gruča ljudi se je vsula proti meni. Vsi so hoteli vedeti kje sem bil, od kot sem prišel, kje so drugi domobranci?

V spominu mi je ostala Lovšetova mama in me lepo prijazno vprašala: »Kje ste bili?« Na kratko sem ji povedal, da sem ušel iz transporta v Pliberku. Povedal sem ji tudi, da smo ušli trije: »Marjan Filipič, dr. Janež in jaz, in končno našli pot v Vetrinje.

F. Grum

MI SMO SLOVENSKE ZEMLJE ČUVARJI!

Ko obujamo spomine na vse one, s katerimi smo nekoč branili našo zemljo, spoznavamo, kako idealni so bili ti slovenski fantje. V mrazu ali vročini, v neprespanih nočeh, v dolgih marših, večkrat lačni kot siti, v nevarnostih zase in skrbi za svoje domače, nikdar niso godrnjali, protestirali. Premagovali so vse žrtve in napore. Ko smo se vračali iz pohoda, z ranjenci, trudni, ožuljeni, vendar ti fantje so peli *»Mi legionarji, mi domobranci, naj čuje nas presveti Bog,«* da se je pesem razlegala daleč čez vasi, kot bi hoteli povedati ljudem: »ne za pobijanje smo vstali, da branimo vas, naše domove in družine naše, zato smo vstali«

Bilo nas je čez 15.000. Borili smo se in padali; tisti, ki smo preživel revolucijo, pa jih je po koncu vojne čakalo nedoumljivo razočaranje - varanje Angležev.

Verjeli smo v častno besedo prijatelja, vojaka. In ti »prijatelji« so nas izročili divjim, satanskim partizanom, ki so nas metali v brezna in rudniške jaške.

Kako smo umirali? Razbiti in ranjeni, žejni do smrti, v krvavi sopari in apnenem prahu, ki je dušilo nas. Med jamranjem si čutil pritajene klisce: »mati, žena, moj nedolžni otrok, Marija Pomagaj, križani Kristus reši nas!«

»Vseh vas domači smo se spomnili. Bili smo doma in od doma smo se poslavljali. Radi bi jokali, ker vas vse imamo tako radi, toda nismo mogli. Zajemala je nas neka blaženost, ki je prehajala v čudovito svetlobo. Na skrivnostnih valovih rajskih melodij smo jadrali nekam daleč, svetemu pred obličje.«

Na Orlovem vrhu - priprava naših zavednih fantov za našo centralno proslavo

Prav vseh se spominjamo Imena so zbledela, toda njihov obraz, bataljonov in polkov vstajajo pred nami: »Ne pozabite nas!«

Nikdar ne bo mogel nihče ovreči dejstva, da je slovenski fant in mož vstal tedaj, ko je bil slovenski narod na križ pribit, se postavil uničevalcem po robu, podaril svoje življenje Sloveniji, da bi živela v miru in svobodi.

Kdor je spremljal njih odločni korak, ta more pričati v brezmejnem idealizmu, ki je vodil naše fante skozi nevarnosti in boje. Njihova pot ni bila lahka, polna zaprek in nevarnosti, toda odločno so stopili na to pot, kot možje, zvesti sinovi svojega naroda.

In bojevanje? Tako kot so se borili domobranci, se na splošno vojaki ne vojskujejo. Vsak, tudi najmlajši med njimi je točno vedel, zakaj se bori in umira. Ta zavest je bila tako močna, da so se fantje sami prijavljali v domobranske vrste. Nobenih nasilnih mobilizacij ni bilo treba, dovolj je bilo prostovoljcev. Novinci so se hoteli izkazati v pogumu in drznosti. Prostovoljci so bili za patrulje, za zasede, za straže.

Le tako moremo razumeti, kako je moglo npr. 40 prostovoljcev v jurišnem napadu zdecimirati partizansko brigado, ki se je utrdila na koti 1006 nad Idrijo. Ali, zato je okoli 200 borcev vzdržalo napad XIV, partizanske divizije v Kočevju.

**Kanada - Midland,
nepozaben je spomin**

To je tudi odgovor, kako je del 24. čete mogel v enem samem naskoku zajeti in uničiti celoten bataljon elitne partizanske vojske na Javorici.

Vsaka naša četa, bataljon ima mnoge primere junaštva naših fantov. Da ne omenjamo naših jurišnih bataljonov, pred katerimi so rdeče brigade in celo divizije razpršile in v paniki bežale.

V zgovoren dokaz je primer spopada na Mavrlenu, na robu

kočevskih gozdov v mračnem, meglenem jutru, dveh domobranskih bataljonov. V srditem boju niti za meter ni noben od bataljonov odstopal.

In še nekaj se spomnimo: Domobranci niso bili samo odlični vojaki, bili so svojim soborcem zvesti tovariši do smrti. Koliko je primerov, ko je bil zadet domobranec, je skočil drugi k njemu, da ga reši, ali pa padeta oba. Primer na Krki pri Smolenji vasi. Ko je bil zadet Lojze, je skočil Jože k njemu in tudi njega so podrli. Pa primer v Loški dolini, Na Slivnici, Koprivniku blizu Kočevja in morda še kje.

Fantje so reševali ranjence in mrtve, naj je bila še tako velika nevarnost. Kadar je šlo za soborca ni bila nobena nevarnost ali žrtev preveč.

Komur so znani boji pod Gorjanci l. 1942 se bo spomnil nesrečnega napada na Suhor 25. in 26. novembra. Ko je glavnina postojanke odšla s poveljnikom Vasiljevičem, so se domači terenci poskrili v hiši posadke. Ko so fantje utrujeni počivali, so terenci zažgali postojanko. Ob ognju in zmedu so partizani obkolili gorečo o stavbo. Tisti, ki so se hoteli rešiti, so padli v roke partizanov. Pater Norbert, kapetan Vasiljevič, Ivan Gale in drugih 23 vojakov. Na položaju je ostal Janez Okoren iz Naklega. Vodnik se je držal v stavbi do zadnjega pri ranjencih. Da je mogel poveljnik čete poročnik Šabič izvesti izpad, Janez je ostal na položaju mrtev.

V izpadu samem je vodnik Pezdirc storil isto. Obrnil se je nazaj, da zadrži partizane. V tej zaščitnici je padel na mrtvi straži.

Kdo se ne spomni hrabrega junaka – poročnika Furlan Draga, poveljnika 31. čete. Tudi on je padel, ko je s svojo štabno patruljo šel reševat obkoljeno zasedo svojih vojakov.

Dalje Pavle Piletič, je v oktobru 1943 v Kočevju rešil 10 jetnikov in tudi sam ušel. Kot strojničar 114. čete, je s svojo strojnico rešil cel domobranski vod, pri tem pa žrtvoval sebe.

Tisti, ki smo bili nekoč z njimi, ne bomo nikoli pozabili, kako so oni cenili nas vse. Tudi mi jih cenimo – junake. Oni živijo z nami in z narodom.

Ti in nešteto drugih primerov so dokaz, da smo imeli domobranci prave junake in zveste prijatelje.

Mi, ki sedaj živimo v svobodnem svetu, našim mrtvim junakom nismo mogli nuditi, niti spodobnega pogreba, groba, niti jim prirediti spominske svečanosti. Naši nesmrtni junaki so bili zasramovani, grobovi zabrisani, brezna zasuta z odpadki, zazidana ali razstreljena, rovi in jaški zasuti s tonami zemlje, prititankovski jarki, zasuti v griče ali spremenjeni v igrišča.

Naša dolžnost je, da operemo blato in pljunke z njihovega spomina. Po možnosti zapišimo ali povejmo resnico o njih in jim vrnimo dostojanstvo, ki so ga zaslužili. Dolžni smo po svojih močeh pomagati, da bodo imena naših fantov vpisana na častno mesto slovenske zgodovine.

Tabor v vsaki številki objavi nekaj dokumentarnih slik iz tistega velikega časa, kolikor jih pač tehnično in gmotno more. Tabor jih bo prinašal s pomočjo naročnikov in sodelavcev tudi v bodoče.

Prijatelj, sobojevnik! Pozorno jih oglej! Na njih je delček nekdaj

Milwaukee ob grobu ...
... ko smo bili še vsi.

močne nepremagane slovenske vojske. Pred teboj so slovenske zemlje čuvarji, ki so bili sramotno izdani in zločinsko pobiti.

Bodi ponosen na te svoje sorodnike: očete, strice in družinske prijatelje, ki so umirali v cvetu mladosti, z poslednjo molitvijo, da bi bile njihove strašne žrtve, v zadoščenje in blagoslov narodu.

»Dokler Sloven/ bo živ še kak, bo živel njih spomin!«

**O BOG, KI SI DOPUSTIL, DA SE JE NAŠI ZEMLJI
PRELILO TOLIKO
NEDOLŽNE KRVİ IN SI SLIŠAL KRIK GROZE.
SPREJMI NAŠIH MUČENCEV
VELIKO ŽRTEV!**

DAROVALI SO

Hinko in Marija Zupančič	€ 25.-
Gorjub I.	€ 100.-
Bregar Franc.....	€ 20.-
Kovač Jože	\$ 30.-
Grum Marija	\$ 40.-
Meglič Ignac.....	€ 50.-
Turk Ciril.....	€ 30.-

Največja sreča je osrečiti druge.

Prisrčna hvala vsem darovalcem. Bog vam povrni v sreči, uspehu in zdravju!

TABOR je glasilo Združenih slovenskih protikomunistov.

TABOR je last zveze DSPB - TABOR

Mnenje Tabora predstavljajo članki, ki so podpisani od Glavnega odbora.

Tabor izdaja konzorcij.

Urejuje in odgovarja uredniški odbor glasila.

• • •

TABOR is the voice
of the Confederation of the United Slovene Anticommunists.

• • •

TABOR es el órgano
de la Confederación de los Anticomunistas Eslovenos Unidos.

• • •

NAROČNINA (letna):

Za Slovenijo in Evropo 20 €.

Za vse druge države 20 USA dolarjev.

• • •

*Dopise, članke, poročila in nakazila
pošiljajte na naslov konzorcija:*

Mag. Ivan Korošec,

Bratov Učakar 90

1000 Ljubljana

Slovenija.

E-mail: ivankorosec@hotmail.com

• • •

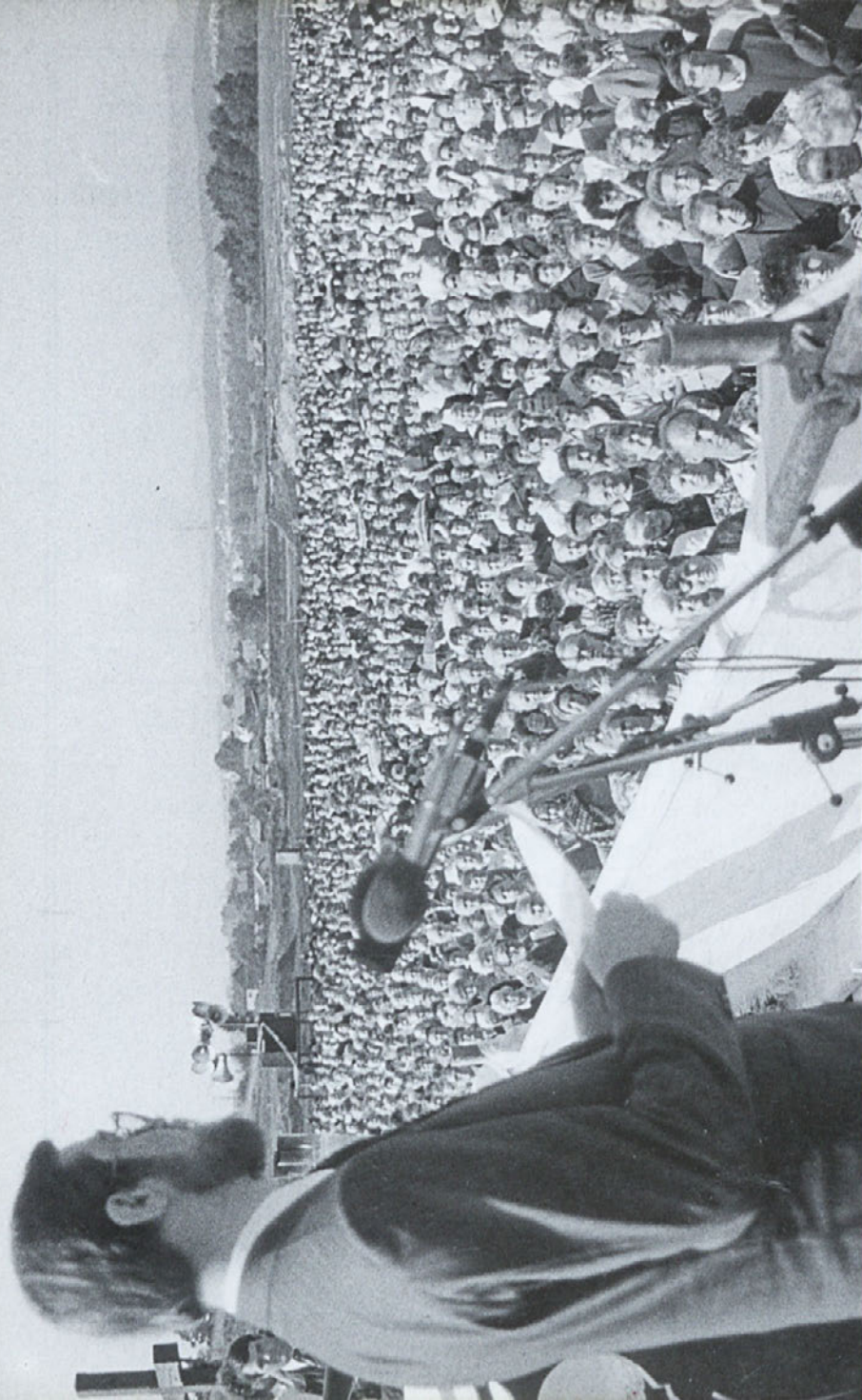
Glasilo Tabor ureja uredniški odbor

Tehnični urednik: Andrej Gale

Tiskovna poročila: dr. Peter Urbanc

Konzorcij: mag. Ivan Korošec

Tiskarna: Rudi Mišmaš, Šmarje Sap

Teharje - govori prvi predsednik slovenske vlade g. Lojze Peterle